

SKANDINAVISKE CANADIENSAREN

VECKOTIDNING FÖR SKANDINAVERNA I CANADA.

LÖP. No. 122. — ÅRG. 7.

Redaktör och utgivare:
EMANUEL CHLEN.

WINNIPEG, MAN. 14 DECEMBER 1893.

Redaktionsbyrå och kontor:
181 Rupert street east, Winnipeg.

No 50. — Lös. 5 Cts.

ANMALAN.

"Skandinavisk Canadiensaren"

ENDA SKANDINAVISKA VECKOTIDNINGEN I CANADA.

har nu öfver ett år existerat som veckotidning. Den har under denna tid rönt mycket uppmuntran och sympati från landsmännens sida samt fått rona många prof på deltagande. Fastän liten och obetydlig har den haft sin plats att fylla namligen att söka vara ett organ för de öfver hela Canada kringströdda Skandinaverna. Vi äro glada omänna, att från och med detta nummer blir tidningen större både i längd och bredd, så att det krafvet om tidningens storlek är härigenom tillsvadare afhjelpat.

En intressant följtong taget med detta nummer sin början. Tidningens tendens blir densamma hädanefter som förut, nämligen fullkomligt själfständig, fritt från alla partier, vare sig i ett eller annat afseende. Den vill sträfva efter att än mer söka fylla sin plats som organ för Skandinaverna i Canada.

"SKANDINAVISKE CANADIENSAREN" är det bästa Annonsorgan för Skandinaverna i Canada ty den räknar tusentals läsare bland våra landsmän.

Vi våga därför innesluta vår tidning i landsmännens valvija och uppmuntran, ty detta skall be-möda oss att söka göra tidningen mer gedigen och innehållsrik.

Från och med NU till den

1 JANUARI 1895
erhålls tidningen för
\$1.50.

SE HIT!

Prenumeranter å "Skandinavisk
Canadiensaren" erhålla så godt som

gratis

ett SVENSKT ENGELSKT och
ENGELSKT-SVENSKT

LEXIKON.

Boken, som är bunden i vackert
godt band, innehåller ej mindre än
773 sidor med det fullständigaste
ordförord öfver de båda språken.

För endast

\$2

erhålls detta Lexikon och "Skand
Canadiensaren" till 1895.

Förstå ej detta frikostiga an-
bud, hvarigenom Ni kan erhålla en
värdfull bok till obetydligt pris.
Tillfället varar endast en kort tid!

Nu är rätt tiden inne att
PRENUMERERA!

WINNIPEG 14 NOV. 1893.

REDAKTIONEN.

HYGIENISKA RÅD TILL HEMMEN.

Rektorn vid Stockholms realläroverk, dr S. Almqvist, hade nyligen å läroverkets högtidssamfundat ett föräldramöte, hvarvid han i ett synnerligen lärorikt och med stort intresse hördt föredrag meddelade några "hygieniska råd till hemmen" med afseende på skolungdomen, utarbetade af Stockholms allmänna läroverks lärare i samråd med läroverkens rektor.

Inledningsvis redogjorde rektor A. för anledningen till mötet till konst. Det vore af stor betydelse, att lärare och lärjungarnes föräldrar och målsmän trädde i förbindelse med hvarann för att samråda om barnens bästa. Klassföreståndarna särskildt stode gerna till föräldrarnes disposition, och desse senare skulle ej alls tänka, att lärare ej gerna säge, att deras mottagningstid här för toges af barnens målsmän i anspråk. För vinnande af så goda resultat som möjligt i afseende på barnens andliga och kroppsliga utveckling böra skolan och hemmet arbeta tillsammans för det gemensamma målet: barnens uppfostran. I skolan söker man ordna allt efter de hygieniska regler, som erfarenheten visar vara de bästa, så vidt möjligt, samma helse-regler iakttagas.

Första regeln, som föräldrarna borde tillse, att barnen iakttaga, rörde sig om
SÖMNE.
Då barnen måste stiga tidigt upp om morgnarna för att begifva sig till skolan, böra de tidigt lägga sig. Barnen skulle därför tillhållas att gå till sängs kl. 8—10, allt efter deras ålder.
Men huru är det möjligt för barnen att lägga sig kl. 8, då de ju vanligen ha en mängd lexor att lära sig på kvällen, frågor någon far eller mor. Här på ville tal svara, att hemarbetet visserligen kan vara rätt drygt, men att det ock beror mycket på, huru barnen arbeta, då de skola lära sig lexorna. En del barn har nämligen den ovanan att endast "sitte och hänga" öfver böckerna utan att med tillräcklig kraft och energi taga itu med det, som de skola lära sig.

Äfven i ett annat afseende är denna söva lexlärning skadlig. Lärjungarna vänjer sig härigenom att ej utföra det arbete, som åligger honom, med allvar och på bestämd tid, hvilken olat åter kan blifva till skada för honom under hela hans lifstid.

Ett eller annat undantag med afseende på tiden för isänggåendet kan ju ej verka skadligt, men den ofvan nämnda regeln får dock ej rubbas.
Hvarje barn bör hafva sin egen bädd, som ej får vara för mjuk. Bäst är att använda en madrass, helst af tagel. På bolster bör barnet aldrig tillåtas ligga. Beträkningen bör vara lätt, temperaturen i soffrummet ej för hög, 16 a 18 grader. Soffrummet bör värmas en stund före sängdags, och sängkläderna i barnets bädd böra en timme efter uppstigandet stå blottade och uppskakade.

SÖMNE.

Hvarje barn bör hafva sin egen bädd, som ej får vara för mjuk. Bäst är att använda en madrass, helst af tagel. På bolster bör barnet aldrig tillåtas ligga. Beträkningen bör vara lätt, temperaturen i soffrummet ej för hög, 16 a 18 grader. Soffrummet bör värmas en stund före sängdags, och sängkläderna i barnets bädd böra en timme efter uppstigandet stå blottade och uppskakade.

Ett eller annat undantag med afseende på tiden för isänggåendet kan ju ej verka skadligt, men den ofvan nämnda regeln får dock ej rubbas.
Hvarje barn bör hafva sin egen bädd, som ej får vara för mjuk. Bäst är att använda en madrass, helst af tagel. På bolster bör barnet aldrig tillåtas ligga. Beträkningen bör vara lätt, temperaturen i soffrummet ej för hög, 16 a 18 grader. Soffrummet bör värmas en stund före sängdags, och sängkläderna i barnets bädd böra en timme efter uppstigandet stå blottade och uppskakade.

Hvarje barn bör hafva sin egen bädd, som ej får vara för mjuk. Bäst är att använda en madrass, helst af tagel. På bolster bör barnet aldrig tillåtas ligga. Beträkningen bör vara lätt, temperaturen i soffrummet ej för hög, 16 a 18 grader. Soffrummet bör värmas en stund före sängdags, och sängkläderna i barnets bädd böra en timme efter uppstigandet stå blottade och uppskakade.

OM MATEN.

Om barn i allmänhet äta duktigt, så är det än mer nödvändigt för svaga barn att göra det. Ordent-

liga frokost- och middagsmålt i all synnerhet. Morgonmålt får ej försmmas och bör helst bestå af omväxlande välling, mjölk eller choklad. Kaffe och afvjen té vore deremot skadliga drycker för barnen, särskildt på morgnarna. Barnen blifva nervösa af kaffet. Andra retmedel såsom öl, vin och tobak böra absolut förbjudas. Att stor vikt är att tillhålla barnen att äta långsamt och tugga väl. De få ej "sluka" maten. Många lärjungar ha sagt, att de ej hinna äta frukost, emedan frukostrasten är så kort. Felet ligger emellertid hos barnen sjelfva, emedan de försjilla tiden genom att stanna kvar vid skolan och leka, efter det lektionen slutat. I stället för att genast gå hem, och "sluka" sedan i en hast i sig frukosten för att åter komma ut och leka. Men afven för de barn, som hafva längsta vägen att gå till skolan, böra dock 25 minuter stå till disposition i och för sjelfva frukostens intagande.

ORDNAD SKOLBAD.

Nästa regel gällde den för barnen vigtiga, men ofta, särskildt under vintermånaderna, förbisedda badningen. Barnet skulle badas eller tvättas med tvål öfver hela kroppen en gång hvarje vecka. Ljuma karbad (34 grader) eller milda badstuber böra föredras. Talaren rekommenderade särskildt den senare badformen. För att göra baden billigare och för att en del besvär skulle undvikas, vore man betänkt på att anordna för läroverkets lärjungar regelbundna "skolbad". Professor Curman hade rådfrågats rörande sådana bads inrättande och resultatet af öfverläggningen blifvit, att för lärjungarna kommer att en gång i veckan beredas badstuba (50 grader) i badinrättningen vid Stureplan. Man borde ej ha någon fördom mot badstubaden; för barnen vore dessa bad de bästa och — roligaste. Badtimnen skulle blifva kl. half 6—7 hvarje torsdags e. m. och priset 25 öre för hvarje gosse, förutsatt, att 80 gossar på en gång badade.

KLÄDEDRÄGTTEN.

Barnens kläder böra vara tillräckligt varma och rymliga.

Kläderna få ej om vintern vara för varma inomhus men utomhus gifva tillräckligt skydd mot kölden. De få ej trycka öfver bröstet eller om veka livet, hvilket särskildt gäller om underkläder. Alla linningar böra vara tillräckligt vida. Skodonen få ej heller vara för trånga. Hängslan böra väljas af sådan modell, att de ej verka hindrande på andningen eller armarne- och kroppens fria rörelser. Lifren bör deremot ej alls användas.

I fråga om kläddrägten framhöll tal. fördelarna af en gemensam skoldräkt. En sådan förebyggar på ett lämpligt sätt täflan mellan ynglingarne att i detta afseende öfverbjuda hvarandra och bidragen sålunda att utjemma skillnaden mellan barn från ett fattigt och från ett rikt hem samt förhindrar i väsentlig grad ett småsinadt sysslande med kläderna. En gemensam skoldräkt skulle befördra ordning och snygghet, i det hvarje förseelse deremot lättare upptäcktes af läraren eller kamraterna, om alla ynglingar äro lika klädda. Den

skulle afven möjliggöra en afsevärd prisbillighet, emedan både fabriktion af tyger och kläderna tillverkning i så stor skala, som härvid komme att ega rum, ovilkorligen komme att medföra nedsättning af de vanliga prisen.

Skoldrägten torde ha afven den förtjensten med sig, att den lär de unga att uppföra sig bättre än de måhända skulle ha gjort, i fall de varit klädda i "civil" dräkt. Lärjungarne skulle få käranda, hvilken skulle göra, att de alltid sökte hedra den kär de tillhörde. De små ega ock ambition.

Denna fråga om en gemensam skoldräkt måste emellertid lösas på föräldrarnes initiativ.

OM SPORT, LEKAR, MOTION M. M.

Under fritiderna skulle barnen sysselsättas med lekar och lämpliga idrottsöfningar. Efter middagsmålt böra de alltid vistas ute en stund och först derefter börja lexlärningen. Rörande sporten varnades för de ansträngande sportöfningar, enär dessa ofta leda till öfveransträngning.

Vis-a-vis läsningen af "roliga" böcker eller nöjeslärningen kunde ej något ondt ligga deri utan tvärtom. Denna läsning vore dock förenad med en stor fara, för hvilken tal anag sig böra varna. Många kunna nämligen fatta sådant tycke för dylik läsning, att de nära nog glömma allt annat för att endast "sluka" romaner. Isynnerhet sjukliga och svaga gossar äro särdeles böjda för nöjesläsning, emedan de ej ega någon lust att med de lifskraftigare kamraterna tumla om i yster lek.

Vid läsning så väl som vid skrifning och räkning böra barnen sitta så raka som möjligt med god, ej för svag belysning samt ej med ögonen för nära boken eller papperet. (Sv. Morgb.)

UTLANDET.

Svenska expeditionen till Grönland har förölyckats och qvarlevorna af vetenskapsmännen Björning och Kallstenius samt deras journaler hafva anträffats af ett hvalfångare fartyg i närheten af Baffins Bay.

Jesuiterna få nu åter tillträde till Tyskland. — Tyske kejsaren och hans kansler Caprivi, ha nyligen varit utsatta för attentat, i det de fått sig tillsända helvetsmaskiner, hvilka vid undersökning befunnos innehålla ett förfärligt sprängämne.

Strejk pågår bland kolgruve arbetarna i Skottland. 176,000 äro arbetslösa.

CANADA NYHETER.

OTTAWA. Svenska regeringen har officiellt notifierat Canadas regering, att ångbåtsbolag, som öfverföra svenska emigranter, hvilka nekats tillträde till Forenta Staterna, skola forpligtigas att återbetala biljettpiset, samt gifva emigranterna nog underhåll för sin återresa till Sverige. Ångbåtsbolagen hafva ingått härpå.

Sir James Grant, konservativ, blifv till torsdags enhällig vald till riksdagsman för Ottawa stad

till Dominion parlamentet efter Chas Mackintosh, som nyligen utnämns till guvernör öfver Nord West Territoriet.

Mördaren Josef Le Blanc i Winnipeg, som blef dömd till döden för mord, har benådats och fått strafftiden ändrad till 15 års straffarbete liksom sin medbrottsling Riley.

Från och med den 1 januari 1894 upphör rättigheten att upptaga land efter paragraf 2 och 3, se homestead lagen. D. v. s. femårs-systemet upphäffes såväl som rättigheten att vara bosatt två mil från sitt "homestead".

Premier ministern Sir John Thompson har förklaradt att regeringen lyckats underhandla om att få till stånd en första klassens ångbåtsförbindelse mellan Canada och England.

CHICAGO. Antalet arbetslösa i Chicago uppgår till den häpnadsväckande summan af 117,000. Omkring 1,500 personer sofva hvarje natt på stengolvet i stadhuset. Insamlingar pågå.

MONTREAL. C. P. R:s inkomster förminsas. För veckan upp till 7 dec. utgjorde inkomsterna \$380,000 mot \$439,000 samma tid i fjol.

REGINA. Nord Western regeringen har beslutat att betala 5 doll. i skottpengar för varg, som dödas inom Medicine Hat, Calgary, MacLeod och Lethbridge distrikten.

Kostnaden för N. W. T. utställning i Chicago belöpte sig endast till \$7,500, tack vare kommissionarien, Senator Perley's förståndiga ekonomi.

SCANDINAVIA den 4 dec. 1893. — Mrs och Mr Fred Johnson ha blifvit barnlösa på ungefär en månads tid. I slutet af okt. dog deras äldsta barn, en gosse, endast omkring ett par år gammal och d. 3 dennes dog deras ett halft år gamla dotter. De sörjande föräldrarna kunna nu med den fromme Job säga: "Herren gaf och Herren tog". Mätte de också med honom tillägga: "Välsignadt vare Herrens namn".

En olyckschändelse inträffade i kolonien, i det att äldste sonen till N. C. Möller, en förhoppningsfull yngling omkring 20 år gammal, löt en nästan ögonblicklig död. Han och hans yngre bröder voro sysselsatta med trädvallning för några dagar sedan, då han af ett fallande träd träffades i hufvudet med ofvannämnda sorgliga påföljd.

Till ledamot af Clanwilliams municipal styrelse har enhälligt återvalts Postmästaren i Scandina-via, P. Christophersen.

WINNIPEG. En man, vid namn Chamberlain, tog sig vid senaste riksdagsmannavalet i Winnipeg det oräklet före att falskeligen rösta i frånvarande eller ofridne personers namn och hade på så sätt röststat ej mindre än 16 olika gånger under valdagens lopp, innan han blef upptäckt och arresterad. Stald inför polisrätten, nekade han för brottet, men målet sändes till högre domstol. Under tiden lyckades Chamberlain ställa borgen för sig och blef t. v. lösläppt, men när målet härom dagen förekom, upplystes att han skuddat Canadas stoft af sina fötter och flytt till onkel Sams förlöfvade land.

St Nicholas hotell blef förliden lördagsmorgon svårt förstörd af eld. De inneboende blefvo med knapp nöd räddade från att blifva innebrända.

För att lindra nöden bland de många fattiga i Winnipeg, har borgmästaren och stadens prester-skapsorganiserat en centralkomite, som skall hopsamla medel, kläder och mat samt skaffa arbete åt så många som sig göra låter.

Pastor S. Udden och J. P. Dalqvist hafva petitionerat till skolrådet i Winnipeg om understöd till att fortsätta den aftonskola för Skandinavern, som den förre påbörjat förliden månad, och hvari undervisning i Engelska språket meddelas. Pastor Udden nämde också om önskvärdheten att öppna en skola för Skandinavern under två månaders tid efter jul och hålla den öppen afven om dagarne. Hittills hade 20 lärjungar anmält i aftonskolan och deras ålder varierade mellan 16 och 30 år. Skolrådet hänsköte frågan till undervisningskommittén.

Ungdomsföreningens fest i Lutherska kyrkan i afton lofvad att blifva en af de finaste, som på länge hållits bland landsmännen i Winnipeg. Ingen bör försumma en dylik njutningsrik afton.

Bankett gaf i tisdags afton för f. d. P. presidenten i Commercial Bank, Duncan Macarthur, som inom kort reser söderut för sin helsas skull.

Skandinaviska Nykterhetsföreningens härstädes allmänna möte sistlidne måndags afton var temligen mangrant besökt, ockadt det kalla vädrat. Sedan ordföranden C. O. Hofstrand halsat de närvarande välkomna, uppräddes som talare herr O. Berglund, N. O. Nollander, A. Hallonqvist och G. Bengtsson, den senare från Wetaskiwin, samt deklamation af hr Ch. Bruhn. Flere vigtiga saker rörande nykterhetsaken blifvode dervid framhållna.

Fru Ohlen utförde ett solostykke för orgel och fröknarna Petrea Lind och Augusta Larson samt herr Vörman och Eliasson bjödo på flere sångstycken med gitarrackompanjement på ett förtjenstfullt sätt. Alla syntes belättna med sin afton.

Samma förening kommer att i början på nyåret hålla sin årfest, och inbjudes till densamma alla Skandinavern samt öfriga för nykterhetsaken intresserade personer.

Miss Cathrine Lind, som en längre tid legat illa sjuk i härvärande hospital å St Boniface, är nu återsteld.

Miss Annie Johnson är f. n. illa sjuk och man fruktar det värsta. Hon vårdas å härvärande General hospital.

Mr John Swanson, som en tid varit sängliggande sjuk, har nu krytat till sig så mycket, att han vistas uppe det mesta om dagen.

Glädjande afven att nämna, det Mrs och Mr M. P. Peterson äro bättre och hoppas vi, att de snart blifva fullt återsteldta till sin helse.

\$48 telefoner finnes för närvarande i Winnipeg.

De, som resters med sina prenumerations afgifter, torde vänligen inbetala desamma utan dröjsmål.